

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.).

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XIX.

V Celovcu, 22. marca 1900.

Štev. 12.

Podjunska hranilnica.

(Dopis iz Velikovca.)

Skoraj vse, kar smo koroški Slovenci v zadnjih letih v narodnem in gospodarskem oziru dosegli, dosegli smo le po samopomoči. Slavno katoliško-politično društvo in razne podružnice sv. Cirila in Metoda budijo narodno zavest in potegujejo se za slovensko šolstvo, številne posojilnice delujejo za našo gospodarsko neodvisnost, lani ustanovljena gospodarska zadruga v Sinčivasi in snujoči se mlekarici v Št. Jakobu v Rožni dolini in v Šmihelu nad Pliberkom krepko hitijo propadajočemu kmetu-trpinu na pomoč. Največje važnosti za naš narodni razvoj so naši denarni zavodi, naše posojilnice, katerih imamo na slovenskem Koroškem že lepo število, in katere vse dobro napredujejo, le žal da jih nismo dvajset let prej ustanovili. Le jedne vrste teh denarnih zavodov še nimamo, namreč hranilnic, v koje se le smejo pupilarni in cerkveni denarji vlagati. Posebno za našo slovensko podjunsko dolino, v kateri mi Slovenci v največji skupini skupaj prebivamo, je ustanovitev saj jedne hranilnice živa potreba!

V podjunski dolini poslujete sicer dve hranilnici: v Velikovu in v Pliberku, ali obe ste v nasprotnih rokah; posebno velja to o velikovski mestni hranilnici. Ta hranilnica, za koje ustanovitev se je posebno odlični slovenski rodoljub dr. Pavlič, bivši odvetnik v Velikovu, stekel mnogo zaslug, je stala dolgo let nekako nad strankami; odkar so pa na tukajšnjem „rotovžu“ dobili občinske vajeti v roke „hailovci“, postal je ta zavod prava molzna krava za nemško-narodne namene. Najbolj to dokazuje letno poročilo za l. 1899., katero je tukajšnja mestna hranilnica ravnokar izdala. Iz tega poročila posnamemo, da iz naša rezervni fond velikovske hranilnice koncem l. 1899. svoto 138.000 gld. Ali kako se rezervni fond, oziroma letni dobiček porablja? Od svote 11.100 gld., katerih je mestna hranilnica l. 1899. darovala za dobrodelne namene, se je volilo 1150 gld. za nemško mestno, 6000 gld. za celo nepotrebno novo meščansko šolo in 500 gld. v pokritje ustanovnih stroškov nemško-liberalnega skladišča v Velikovu, tedaj 7650 gld. samo za ponemčevalne, oziroma nemško-liberalne namene! Pomisliti

je pa treba, da je v velikovski hranilnici večinoma slovenski denar, katerega čisti donesek se tedaj tako strankarsko porablja!

Kakšno mišljenje vlada v odboru velikovske hranilnice, razodeneta nam posebno sledeča dva stavka iz zgoraj omenjenega letnega poročila: „S tem, da je hranilnica pokritje stroškov ustanovitve gospodarske zadruge v Velikovu, registrovane zadruge z omejenim poroštvom, prevzela, se je dokazalo, da zna hranilnični odbor veliki pomen združništva v korist propadajočega kmečkega stanu dobro ceniti. — To volilo (500 gld.) podaja pa tudi vnovič dokaz o mišljenju odbora, da je mesto Velikovec, s svojim okrajem (okolico) po skupnih interesih, ki nobenih narodnih mej ne poznajo, zvezano, in da z ozirom na gospodarsko blagostanje globoko obžaluje, da se ti skupni interesi po nepoklicanih vplivih motijo („deren Störung durch unberufene, äussere Einflüsse derselbe im Interesse des wirtschaftlichen Wohles tief bedauert“). Ta je res lepa! Mi Slovenci smo kot prvi lani že 13. febr. ustanovili svoje skladišče v Sinčivasi, potem še le okrog Velikovec se je ustanovilo nasprotno nemško-liberalno skladišče v Velikovu!! Ako je hranilnični odbor velikovske hranilnice res, kakor poročilo pravi, toliko naklonjen gospodarskim zadrugam, zakaj ni že pred leti, ko so „bauernbundarji“ o ustanovitvi takih zadrug govorili, takrat volil v ta namen kako svoto, saj je že takrat imel dosti močen rezervni fond, in zakaj lani, ko se je naša zadruga ustanovila, ni njej, ako je res, zopet po besedah poročila, mesto Velikovec s svojo okolico z vezmi zvezano, ki nobenih narodnih mej ne poznajo, volil v korist propadajočega kmečkega stanu kake svote, in je to volil raji gospodarski zadrugi v Velikovu, ki se je kot konkurenčna zadruga še le pozneje ustanovila. To uganko nam reši slavni odbor naše mestne hranilnice! Naravnost neresnična je pa zgoraj navedena trditev letnega poročila, da naša slovenska stranka moti skupne interese, katere ima mesto Velikovec s svojim okrajem. Kateri so pa ti skupni interesi kakor gospodarski, in ravno te gospodarske interese hoče naša slovenska stranka s svojim skladiščem v Sinčivasi pospeševati.

Ali ne bomo se dalje pričakali. Iz navedenega je gotovo vsakemu jasno, da je mestna hranilnica v Velikovu v nasprotnih rokah. Nam Slovencem

je naša pot v prihodnosti odkazana. Podjunski Slovenci! Ohrabrimo se in ustanovimo po izgledu naših štajerskih bratov, ki so si pred nekaterimi leti v Celji ustanovili južno-štajersko hranilnico, za našo podjunsko dolino slovensko hranilnico! Sedež nameravane naše hranilnice naj bo v Velikovu, ki je naše naravno središče, in hranilnica naj se imenuje „Podjunska hranilnica“. Vsak zavedni Slovenec naj vlagajo le v to hranilnico, kakor naj se v isto vlagajo tudi denarji naših slovenskih cerkvá. Ustanovitev nove hranilnice ne bo ravno tako težavna. Glavna reč je, da se vladi, do katere se je radi dovoljenja obrniti, more dati poroštvo za svoto 10.000 gld. (deset tisoč) in sicer tako dolgo, dokler rezervni fond nove hranilnice visokosti te svote ne doseže. To poroštvo morejo dati ali nekatere naših slovenskih občin, ali more se tudi brez občin dati s tem, da se ta svota v gotovini dotični prošnji do vlade priloži. Tudi poslovanje novega zavoda ne bo napravilo posebnih težkoč, ker isto v začetku lahko vodijo ob enem gospodje, ki vodijo našo slovensko velikovsko posojilnico v novi prostorni, nam že obljubljeni, skupni uradnici. Pozneje pa, ko se nova hranilnica bolj razvije, se lahko najeme posebni strokovnjaško izobraženi knjigovodja. Rodoljubi! Narodna naša dolžnost nas veže, da spopolnimo našo narodno in gospodarsko organizacijo z ustanovitvijo nameravane naše slovenske podjunske hranilnice. Prevdarite tedaj blagohotno to imenitno zadevo, da se kmalu lotimo dela v prosep naše slovenske domovine!

Rana na narodnem telesu.

(Nekaj za narodno gospodarstvo.*)

IV. Bodite pametni in razsodni!

Nikoli bi nam pijančevanje ne zadajalo tako občutljivih ran, ko bi ljudje rabili svojo pamet in se po nji tudi ravnali. Človek se dá pogostoma voditi od slabega nagnjenja ali od vkoreninjenih navad in ima še za sovražnika vsakega, kateri ga hoče odvrniti od te poti. Pamet in razum molčita, vlada pa strast ali pa splošna navada. Naše narodno življenje trpi v marsičem, ker se ne držimo svojega zdravega razuma. Koliko prizadevanja je

*) Glej „Mir“-a številke 1., 2. in 8. t. l.

PODLISTEK.

Tine in Barigeljc.

Kako je nekdo, pa še nekdo drugi „pogorel“.

(Konec.)

Deželnemu očetu je ta dogodek prav ugajal in zato je Franco prosil, naj bi povedala zdaj še, kako je nekdo drugi „pogorel“.

To pa moram še povedati: Ta je še bolj imenitna od one zgodbe, kajti ta, o katerem bom sedaj povedala, ta je že drugič pogorel. Dvakrat „pogoreti“, to ni malenkost. Tisti, ki je „pogorel“, ni nihče drugi, kakor — Košičev Pepček. Prvič „pogorel“ je, — kakor je bilo menda tudi v „Miru“ brati — v Celovcu pred sodnijo, drugič pa je „pogorel“ — v peči Barigeljceve tiskarne. — Kako pa je ta „špas“ kaj bil, tak povejte no Franca, pravi deželni oče, to bi pa rad slišal.

To je pač tako bilo, pravi Franca; bom kar na kratko povedala. Košičev Pepe je enkrat menda z levo nogo vstal in bil, kakor so pripovedovali strašno slabe volje. Po noči sanjalo se mu je, da je v Celovcu pred sodnijo. Tam mu je šlo prav slabo. Da je po teh sanjah zjutraj slabe volje bil, no to mu lahko vsak verjame. In smola je še zraven pritislila. Zvedel je tisti dan še, da je nekaj v „Miru“, da je on „pogorel“ pred sodnijo. To ga je vzdignilo. Hodil je menda dolgo po sobi, nazadnje vsedel se k mizi in začel si, kakor so pripovedovali, s „svojo kraherl-novo vodo“ jezo dušiti. Ta voda pa mu je prinesla nesrečno

misel. Pomislite, sklenil je v „Miru“ popisati, da je „pogorel“.

Košičev Pepček — kaj je Štefeljnov Cene proti njemu. Nič, prav nič! In še-le „Pepčekovo pismo“. Škoda, da koroški Slovenci nimamo šaljivega lista. Pismo, ki je pisano popolnoma v Pepčekovi slovenščini, se pa tako-le glasi:

Častitemu uredništvu „Mira“ v Celovcu.

Na podlagi § 19. tiskarne postave blagovolite vzeti v Vaš list sledeči popravek dopisa: Iz Svetnevasi. (Pogorel je!) štev. 4., 27. januarja, „Mira“!

1. Ni res, da so mi podkurili v Celovcu, da me bodo dolgo srbele pete, ampak res je da me pete še malo ne srbijo.

2. Ni res, da sem se vrnil od mojih študijh kosmat, ampak res je, da sem imel takrat prav male brke.

3. Ni res, da sem se hladil s svojo sodno vodo, ampak res je, da sem se hladil s svojo kraherl-novo vodo.

4. Ni res, da sem bridko premišljeval: „razpršili ste se hitro kot mehurčki moje soda vode“, ampak res je, da sem premišljeval, kako da moja soda-voda ogljikskiselino, to je mehurčke, tako dolgo obdrža.

Svetnavas, 29. januarja 1900.

J. Krassnig,

v „Miru“ zvan Košičev Pepe.

Ko sem Barigeljcu pismo pokazala, se je smejal na ves glas. Rekel je: Pepček misli, da je to že popravek, če on to piše in se sklicuje — „na podlagi“. Kaj bi podlagal? Saj je res! In če že hoče Pepček „podlagati“, bi mu jaz svetoval, naj prihodnjič podloži ovsen snop pod glavo in se dobro prespi, predno bo zopet — na podlagi popravljal. Ali glej le Pepček, da ti ovs v glavo ne zaleze. In pa tisti: „blagovolite vzeti.“ Če pa nočete vzeti, — saj tudi Franca ni hotela Ceneta vzeti. Kdo pa more siliti! Ja vzeti, to bi vsa-

kdo lahko rekel, ali kdo pa bo vzel. In kaj pa bi ti, ljubi moj Pepček — na podlagi rad popravil? Kaj ne, kar po pravici povej, saj sam ne veš prav za prav, kaj hočeš. Ti si menda hotel reči, da nisi pogorel. Saj to je vendar glavna stvar pri tistem dopisu — in ravno o tem še besedice ne zineš. Ti si najbrž s kakšnim učenim gospodom ta popravek koval — pa te je na led speljal. Zdaj se ti pa v pest smeje!

In to, kar popravljaš, da te še malo ne srbijo. Kaj bi to vendar popravljal — pa še na podlagi. Če te srbijo, kar malo popraskaj, če pa te nič ne srbijo, pa pusti. Tisto od brk bil bi jest čisto izpustil. Saj jih nisi meril. Ali pa bi bil bolj obširno to popisal, kakšne brkece si tistikrat imel, in da za nobeno punčko nisi porajtal, in punčka pa tudi nobena ne za te, in da se tistikrat sploh za svet nisi brigal, svet pa tudi ne za te. Lahko bi bil še pristavil, da si bil še moker za ušesmi. To se bi bilo v popravku vse lepši bralo. Pa, kaj ne da Pepček, ti si se strogo držal „tiskarne postave“. Veš tiskovna postava ima svoj 19. paragraf in tiskarna pa svoj koš in pa peč. In ker si se ti strogo držal tiskarne, so te pa djali po „tiskarni postavi“ v — koš. Jest pa sem se te, to se pravi tvojega popravka, usmilil in ga dal v mojo peč. In tako si ljubi Pepček ti, to se pravi tvoj „popravek“ — „pogorel“.

Ko bi se ljubi Pepček ti le večkrat v „Miru“ oglasil. To bi bilo veliko več „špasa“. Ljudje take reči jako radi berejo. Hvaležen sem ti pa tudi za to pot, da si bil tako prijazen ter si za moje muhe malo hrane poslal. Ti si gotovo bral v „Miru“ moje prošnjo, s katero sem se obrnil do

v jezikovnem oziru treba, ker je veliko ljudij, kateri nočejo priti do spoznanja, da mora podlaga národne izomike biti materna beseda. Pameti nočejo rabiti! Še manj pa navadno rabijo ljudje svoj razum, katerega je človeku vendar ljubi Bog dal, da bi ga vladal, kedar se gre za kako strast, kakoršna je pijančevanje. Pijanec ima za prijatelja onega, ki ga nagovarja k nadaljevanju svojega početja, mu pri tem pomaga, ga hvali, spodbuja, čeravno ga oropa zdravja, poštenja in premoženja. Sovražnikom pa prištevava onega, kateri ga poučuje, opominja in svari. To početje je razvidno iz vsakdanjega življenja. Kedarkoli se kaj pametnega ukrene — veliko pametnega se sicer v tem oziru ne stori — vedno smatrajo ljudje, ki so vdani pijančevanju, tako uredbo kot nekaj njim nasprotnega, njim sovražnega, uvideti pa nočejo, da se to le zgodi, da bi se oni rešili gotovega pogina. Ko se je lansko leto špirit podražil, se je čulo pogostoma med njegovimi prijatelji mnenje, da ga ne bodo pustili in če bi bil še enkrat tako drag! Kakšna nespamet, kako malo razsodbe! Tu vlada in zapoveduje slepa strast in ne pamet. Ravno zategadelj je tudi vojska zoper pijančevanje tako težavna, ali težav se ne sme bati noben vojak.

Tudi mi hočemo v naslednjem govoriti priprosto in za vsakega razumljivo o pijančevanju in njegovih nasledkih ter prosimo vsakega, naj rabi svojo zdravo pamet, naj reč preudari in naj se potem v življenju ravna po svojem razumu.

Da je res pri tem treba malo pameti in da ne sme govoriti strast ali splošna navada, kaže sledeči dogodek: Leta 1835. je bil v Londonu prvi shod proti pijančevanju. Sklical ga je nek poslanec. On je govoril zbranim ljudem, posebno delavcem, o škodljivosti alkohola (žganja) ter kazal njegove žalostne nasledke. Marsikateri je majal s svojo glavo in ni hotel verovati. Kar vstane mož in izjavi, da ne more verovati, da bi delavci pri svojem težkem telesnem delu boljše izhajali brez opojnih pijač. Ali poslanec pravi: „Če nočete verovati mojim besedam, poskusite vsaj en mesec. Pijte en mesec vodo in zopet se snidemo; ako tudi tedaj ne boste verovali mojim besedam, bom jaz opustil vsako govorjenje in delovanje zoper pijančevanje in opojne pijače.“ To je obveljalo. Skušnja in pamet naj bi govorile očitno. Po mesecu dnij je bil zopet shod. Udeležba je bila ogromna. Voditelj delavcev vstane in pravi: „Od zadnjega shoda sem nikdo izmed nas ni zaužil nobene pijače. Voda se je nam sicer začetka zdela jako nelsastna, ali pripoznati moramo vsi: ko je minul prvi teden, se nismo čutili tako spehane in utrujene kakor navadno. Še boljši smo se počutili drugi teden; jed je bolj dišala, glava je bila jasna, moč večja. Noben ni zamudil dela, od zaslužka se nam ni nič odtrgalo, na teden smo imeli 10 do 20 kron več v svojih žepih. Izjavim pred vsemi: Tako bomo delali naprej — pili vodo — in to priporočamo vsem delavcem.“

Tako je zmagala zdrava pamet nad strastjo, in tisočero jih je bilo rešenih gotovega pogina, ker so začeli rabiti svojo pamet in se odpovedali pogubni kugi.

Naj bi pač tudi med nami vsak, kateri noče verovati besedam, da je posebno nezmerno uživanje opojnih pijač, zlasti žganja, v vsakem oziru za dobrih ljudij. Tako pa nič za zlo, ljubi Pepček. Pa kmalu zopet pošlji kaj šaljivega, če je tudi post. Saj se ljudje tudi v postu radi smejejo.

Sprejmi srčno zahvalo od mojih muh in sršenov in slovanski pozdrav od *Barigeljca.*

Smešničar.

* **Kesanje in trden sklep.** Žena možu, ki pride še le jutraj domov: Za božjo voljo, ali te ni sram, da prideš še le sedaj domov. Glej, vselej ko prideš domu, so otroci že po koncu. Mož skesan: Res, to ni prav in mora biti drugače. Od sedaj zanaprej morajo otroci jutraj — dalje časa spat.

* **Iz šole.** Učenik: „Kje imaš srce, Jožek!“ — Učenec molči, učitelj kaže na prsa: „Ali ne čutiš tukaj udarcev?“ — Jožek: „O ne tukaj, ampak drugje.“

* Nek koroški učitelj je prašal učenca: „Kako se pravi „der Teller“ po slovensko. Učenec molči. Učitelj: „Saj je skoraj tako, kakor po nemško.“ Učenec: „Tele.“ Učitelj: „Ni res! Povej mi, kaj pa je to „ein Teller voll Suppe?“ Učenec: „Telečja župa.“

* **Jaka:** „Kaj meni, kako dolg je tisti gospod, ki piše in dela v Celovcu za veliko-nemško liberalno glorio?“ — **Jože:** „Ne vem!“ — **Jaka:** „Ljudje pravijo, da je tako dolg, da ako se me meca januarja v noge prehladi, še le meseca junija nahod dobi.“

* **Marka:** „Koga pa pokopavajo?“ — **Luka:** „Mislim, da tistega, ki v trugi leži.“

človeka škodljivo, poskusil sam in se še rešil, dokler ni prepozno. Res, za nekatere je prepozno. Skušnja nas uči: kdor se je zapisal med žganjske brate, je skoraj izgubljen, saj pravi slovenski pregovor: „Pijanec se spreobrne, kedar se v jamo vrne!“ Marsikateri ima pamet in jo tudi rabi, on vidi, da mu pijače škoduje; njegovo truplo je živa bolezen, nesposoben je za delo, nič ga ne veseli, kakor le biti pri glažku; on vé tudi, da ni prav tako življenje, a on si mnogokrat ne more pomagati, zakaj, ker je prepozno, ker je že strast postala močnejša od pameti in volje. Revež je tak in usmiljenja vreden ter se bodo spolnile nad njim besede večne modrosti: „Padli bodo brez časti in v samotni bodo med mrtvimi na vekomaj, in njih spomin bo prešel.“ (Modr. IV. 19.)

Vsakemu torej kličemo: Poskusi enkrat, prijatelj, rabi svojo pamet, veruj temu, kar nas učijo pamet in razsodni možje o škodljivosti alkoholičnih pijač, gotovo bode ti to pot do sreče.

Državni zbor.

Dne 12. marca je bil na dnevnem redu razgovor o vojaških novincih. Čehi so obstrukcijo opustili in tako se je zakon, da se smejo letos pobirati vojaški novinci, v tej seji rešil v glavni razpravi, in dan na to tudi v podrobni razpravi. Oglashenih je bilo 27 govornikov proti in 13 za. Govorila sta tudi slovenska poslanca vitez Berks in Pogačnik. Vitez Berks, je govoril za zakon, zahteval enakopravnost vseh narodov, obžaloval razveljavljenje jezikovnih naredb ter izrekel nado, da bo državni zbor konečno vendar le zmožen za koristno delo. — Posl. Pogačnik je razpravljal o zglasovanju vojakov na kontrolnih shodih, obsojal prestrogo postopanje v tem oziru, ker zglasovanje v domačem jeziku ni bila demonstracija, marveč je bila že večletna navada; obžaloval je, da se pri tem rabijo častniki, ki jezika dotičnih vojakov niso zmožni; dalje je govoril, naj se kmetškemu stanu kolikor mogoče olajša vojaško breme in naj se odpravi srečkanje pri vojaških naborih. — Oglasil se je tudi koroški poslanec Tschernigg, ki je vladi dajal lepe nauke gledé kmetijstva, obrta in trgovine. Mož naj bi se prijel za svoj nos, kajti ravno on je kaj marljivo s svojimi koroškimi tovariši dve leti podpiral obstrukcijo in s tem gotovo ni koristil svojim kmetijskim volilcem. — Češki poslanec dr. Engel je izjavil, da češki poslanci ne bodo, dasi bi mogli, z obstrukcijo preprečili vojne predloge. Nikakor pa ne bodo glasovali za predlogo, ker bi to pomenilo zaupanje vladi, ki vzdržuje proti češkemu národu naperjeno odredbo prejšnje vlade.

Posl. Pfeifer s tovariši je predlagal: „Vlada naj pri novi obravnavi o trgovinski pogodbi z Italijo odpravi takozvano vinsko klavzulo ter primerno zviša carino od italijanskih vin pri uvozu v Avstrijo.“ — Dalje so isti poslanci predlagali, naj vlada podpira streljanje proti toči, ter naj v ta namen v proračun postavi primerno svoto.

Do dne 12. marca bi bil imel poročati socijalno-politični odsek, kako naj se odpravi premogarski štrajk. Odsek pa naročenega mu dela ni mogel izvršiti, kakor je poročal njegov načelnik, baron Dipauli. Po poročilu dr. Kramara se je naročilo vladi, naj potrebno ukrene. Vlada je izjavila, da hoče po veliki noči predložiti načrte, kako se naj uravna delavski čas.

V seji **dne 13. marca** je zbornica v drugem in tretjem branju rešila zakon o pobiranju vojaških novincev. — Nato se je nadaljeval razgovor o premogarskem štrajku. Socijalni demokrat Dascynski je obširno govoril o štrajku, za katerega so ravno socijalni demokratje nahujskali delavce. Račun štrajka morajo seveda plačati, kakor vedno, nahujskani delavci. — Jako lepo je govoril dunajski antisemit L. Steiner, ki se je sam mudil med delavci, ko so ustavili delo, in ki je s stvarnimi dokazi pokazal, da so štrajk lahkomišelnost povzročili le socijalno-demokratični voditelji, ki so sejali prepir in strah, a ki sedaj vračajo odgovornost na druge! „Uboji delavci“, tako je vskliknil govornik, „ki imajo take voditelje, kateri ljudi gonijo v štrajk, da ga morejo potem izkoristiti v politične namene.“ — Konečno je zbornica soglasno sprejela predlog, da naj vlada z vsem svojim vplivom posreduje med delavci in delodajalci.

V seji **dne 14. marca** se je obravnavalo najprej o premembni prometnih dogovorov z Ogersko z ozirom na živinsko kugo. Poročevalec je dokazoval, kako je naša vlada v tej zadevi na nedopusten način odjenjala Ogrom. Škoda, ki je vsled tega nastala, šteje na milijone. Posebno prasičja kuga je na veliko škodo celim okrajem. V razpravo je posegel tudi slov. posl. Pfeifer, ki je opisaval škodo vsled kuge na Dolenjskem. — Zbornica je soglasno sprejela odsekov predlog, kako naj se zboljšajo te razmere.

Posl. Žičkar in tovariši so predložili obširno interpelacijo na vlado gledé znanih izgredov

dne 9. in 10. avgusta v Celju povodom prihoda čeških gostov. — Posl. dr. Ferjančič in tovariši so interpelirali pravosodnega ministra zaradi slovenskega uradovanja in vprašali, ali hoče poskrbeti, da bodeta deželno nadsodišče v Gradcu in najvišje sodišče na Dunaju o slovenskih tožbah izdajali tudi slovenske razsodbe.

V seji **dne 16. marca** je bilo kar začetkoma precej živahno. Posl. Hofman se izjavi proti volitvam v delegacijo, za katere je še maja dovolj časa. Koerber odgovarja, da treba skupni državni proračun pravočasno rešiti, ter zatrjuje, da meseca maja državni zbor gotovo zboruje, morda istodobno z delegacijami. — Na to je predsednik Fuchs odgovoril, zakaj ni dal neke nemško-nacionalne interpelacije posl. Iro-ta prebrati: dejal je, da obsega 15 pol ter da ima le 13 podpisov. Schönerer napada Fuchsa in vpraša podpredsednika, če sta tudi Fuchs-ovega mnenja. Fuchs pravi, ko bi kdo drugi proti njemu tako postopal kakor Schönerer, bi vedel, kaj ima storiti, a Schönerer ga ne more razžaliti, in na zopetno vprašanje odgovarja, da ne dá prebrati interpelacije, ki je sestavljena iz samih konfiskovanih člankov. Na to so pa Schönererjanci delali tak ropot, da četrte ure zbornica ni mogla zborovati; še le potem se je prešlo na dnevni red.

Zasedanje državnega zbora se je sklenilo v soboto dne 17. marca. Sedaj bodo zborovali deželni zbori, potem delegacije in sredi majnika se zopet zbere državni zbor. — Česko-nemška pravna konferenca se je zopet zbrala dne 19. marca.

Drž. posl. g. Lambert Einspieler je notranjega in pravosodnega ministra interpeliral o postopanju okrajnega glavarstva in okrajne sodnije velikovške nasproti skladišču v Sinčivasi in o konfiskaciji „Mira“.

Dopisi.

Iz Pliberka. (Nov župan.) Imamo zopet župana! Dne 14. t. m. je bil na mesto pokojnega g. Metnica za župana izvoljen tukajšnji posestnik in mesar g. Fr. Nemec. Od 13 glasov je dobil 8.

Iz Guštanja. (Nemštvo in naše šole.) Iz našega kraja nikoli ni kakega dopisa v „Miru“. Marsikdo bi mislil, da je pri nas vse nemško, da tukaj ni več Slovencev, pa temu ni tako. Nekateri res željno pričakujejo časa (upam da ga še ne bodo tako kmalu pričakali), da bi Slovence pogнали čez Karavanke. Tudi pri nas jih je še dosti, kateri radi berejo „Mir“, posebno na kmetih. „Burgarjem“ in „nemškim bratecem“ so seveda bolj priljubljeni nemško-liberalni listi, na prvo: „Freie Stimmen“, v katerih prodajajo svojo nemško modrost. Res boleti mora zavednega rodoljuba, ko vidi, kako malo je še naše ljudstvo národno probujeno. Temu pa so največj uzrok sedanje šole. Ker se v naših slavni šolah uči vse le nemško in se proslavlja nemštvo, se ni čuditi, da otroci, ko stopijo iz šole, ne znajo slovensko brati in pisati. Še manj pa marajo za slovenske knjige, ker česar človek ne zna, zato se tudi ne briga! Umevno je tudi, da se taki otroci sramujejo slovenskega jezika in ga celo zanikujejo. Res žalostne razmere vladajo pri nas! To se pa tako dolgo ne bode predrugačilo, dokler se v šolah ne bode poučevalo na podlagi materinega jezika. Vsak, ki ima zdravo pamet, mora spoznati da se mora otroku prvi šolski pouk podajati na podlagi materinega jezika. Tako se učijo Nemci, Lahi, Francozi, pa tudi Turki in Kitajci. — Nekaj smo Slovenci gotovo tudi sami krivi naših žalostnih razmer, ker se preveč ponižujemo pred tujci. Jaz menim, da smo Slovenci ravno tako avstrijski državljani in da imamo po postavi ravno tako pravico do obstanka kakor Nemci. Ali kako v resnici delajo z nami? Tega niti povedati ne smemo, ker nam drugače pošljejo hitro celo sodnijo na vrat in po vrhu še državnega pravdniku. Tužna nam majka!

Iz Kaple v Rožu. (Nesreča) se je zgodila na Žingariči. Janez Kumer, občespoštovan, pošten in delaven mož, je šel „drkat“ drva; ker ni prišel nazaj, so ga sosedi šli iskat in našli mrtvega. Na zelo strmem in gladkem potu čez „Cimper“ ni mogel zdržati sanij in je zadel ob drevo poleg pota, kjer so sani obviseli, on pa je odletel daleč navzdol in vsled hudih ran umrl na mestu. Sodnijska komisija je prišla in ga raztelesila. Srce in pljuča so bila raztrgana in na glavi je imel hude rane. Rajni je bil rojen v kotmirski fari in nekdanji posestnik Cimpernjakove kajže v Čezdolu. Nagle in neprevide ne smrti reši nas, o Gospod!

Iz Medgorij. (Razne nesreče.) Že dolgo niste nič brali od našega gnezda, zato pa zdaj več. — Dne 2. jan. prišel je 82 let stari Šimen Šubernik iz Radiških v Medgorske Rute in je v gostilni jedel nekaj mesa. Naslonil se je nekaj pred-se in bil je — mrtev; držal je še kos mesa v roki. — Dne 3. jan. je pri Triblniku 4letna Štefanija, ko je igrala s svojimi sestricami, padla v škafo vrelega luga in v 12. urah umrla. Nekaj pred smrtjo je še pela: „Na planinci pa zajci skakljajo...“ in

lepo pametno govorila. Sodnijska komisija ni našla na materi nobene krivde na nesreči. — Dne 15. jan. ob 3. uri popoldne je v Voglah pogorelo pri Polancu. Goreti je začelo v skednju, ne vé se, zakaj. Škode je nad 8000 kron. Sreča je, da je bilo vse dobro zavarovano. Dva pogumna mladeniča bi bila skoraj pod hišnim stropom v ognju pokopana, ko sta hotela še to in ono rešiti. Ravno ko sta skočila iz okna, padel je strop za njima na tla. — Dne 29. jan. je naglo smrt storil Bricejev Blaž v Podgradu. Krasnikovi delavci so za Dravo kamen lomili. Blaž je zgoraj nad pečjo dinamit tajal in patrone dol podajal. Naenkrat strašen pok — in ko so drugi delavci po vrvi gor priplezali, viselo je Blaževno strašno poškodovano truplo tik prepada, pet korakov od prejšnjega njegovega stališča, za slabim grmičem, kateri je zabranil, da ni truplo še spodaj stoječih delavcev v globočino pobilo. Vse, kar je prej blizu ognja bilo: hrana, posode za kuho, torba, vreča dinamita, kateri je precej oddaljen v zavetju stal — vse je zginilo v zrak; na nekem drevesu visela je suknja. Par tednov pozneje našli so tudi kosce od škornic in tudi kos mesa od Blaževne noge. Delavci sami ne umejo, kaj je ponesrečenec uganjal, da je dinamit mogel eksplodirati. Blaž je bil priden delavec, ki je svoje priletne starše podpiral s svojim prislužkom. „Nagle in nepredvidene smrti reši nas, Gospod!“ — Razun navedenih treh od novega leta do danes v Medgorjah in Podgradu še nihče ni umrl, in na influenco je primeroma le prav malo bolnih. Bogu bodi hvala!

Iz Švabeka. (Misijon.) Od dne 3. do 12. marca smo imeli sv. misijon, katerega so se udeležili ne le farani v jako velikem številu, marveč tudi mnogo vernikov iz sosednih far, posebno s Suhe, tako da je bila farna cerkev dostikrat še premajhna. Iskrene besede č. misijonarjev so nam segle globoko do srca in dal le Bog besedam tudi mnogo sadu. Posebno ganljiv in vspodbuden je bil sklep misijona in slovo misijonarjev. Bog obilno plačaj misijonarjem njihov trud in tudi domačemu g. župniku, ki nam je misijon priskrbel. Vodila sta misijon č. oo. lazarista J. naušek in Krivec iz Maribora.

Od koroško-štajerske meje. (Slovenščina in uradniki južne železnice.) Kakšne razmere so pri južni železnici, je pač javna tajnost. Neštivilne nesreče, ki se vedno ponavljajo, so nam živ dokaz o neredu, ki vlada pri nji. Kako postopajo nje uradniki s Slovenci, kaže zopet sledeči slučaj: Neki rodoljubni kmet se je peljal pred kratkim iz Guštanja v Sinčovas. Oddal je tudi svoj kovček kot prtljago. V Sinčovasi izstopi, odda svoj vozni listek vratarju in spregovori še nekaj besedij z njim v slovenskem jeziku. Potem gre k uradniku, ki jemlje in oddaja prtljago ter mu dá „recepis“, da bi dobil svoj kovček. Uradnik ga povpraša nemški po voznem listu. Kmet se obrne k vratarju (portirju), ki je bil med tem prišel za njim, ter mu reče slovenski: „Vozni list sem pa vam oddal.“ Ko uradnik čuje slovensko govorico, se zadere nad kmetom: „Diese verfluchte windische Sausprache kann ich nicht hören; wenn sie nicht deutsch sprechen, kann ich sie nicht abfertigen.“ Ob jednom pa je izbruhnil na ubogega „minderwertigen“ kmeta divji val nečuvjenih psov, ki jih je zmožen le „omikani“ jezik nemškega „Herrenvolka“. A kmetič, že navajen takih „olikanih“ izbruhov nemške omike, se prav nič ni prestrašil, temveč je hladnokrvno počakal, da g. uradnik dokonča svoj velevažen govor ali pridigo, ter se mu kratkomalo odreže: „No, ich werde halt deutsch zahlen.“ (No, jaz bom pač po nemško plačal.) In čuda. — srđiti uradnik se je kmalu potolažil, zakaj slovenski kmet mu je po „nemško“ plačal, — in denar slovenskega kmeta, katerega je ravnokar tako surovo opsoval, se je čudežno takoj spremenil v „nemški denar“, katerega je on že smel z mirno vestjo shraniti. — Tako! Prav lepo! Uradniki pri južni železnici so torej samo za Nemce in za one, ki nemški znajo. Zopet nekaj novega! Po domačih, koroških železnicah se torej Slovenci že niti več vozijo ne smemo, ker nas jih uradniki nočejo „abfertigen“. Se bodemo vozili pa zastonj, če nas oni slovenski nočejo „odpraviti“. Čas bi pač že bil, da bi vendar enkrat tudi uradniki spoznali, da so oni za ljudstvo postavljeni, in ne ljudstvo za nje!

Novičar.

Na Koroškem.

(Prvi „kronski petak“ za „Národno šolo“!) „Kronski petaki“ so prišli dne 15. marca v promet. Novi denar je srebrn v velikosti starih „tolarjev“. Na eni strani je cesarjeva podoba in napis, na drugi avstrijski orel z letnico in znamenkom „5 kron“. — Kakor smo svoj čas prve krone darovali za velikovško „Národno šolo“, tako storimo tudi z novim denarjem!

Vsaj vsak premožnejši národnjak daruj prvi kronski petak, kateri bo dobil v roko, za našo „Národno šolo“!

(Konfiskacija.) Zadnje številko „Mir“-a nam je državno pravdníštvo zaplenilo zaradi članka, v katerem smo govorili o znanem postopanju sodnika g. Rotšedla proti kmetu Rabeju. Zaplenjen je bil tudi članek naslov. Gosp. drž. posl. Lambert Einspieler s tovariši je zaradi te konfiskacije interpeliral v državnem zboru.

(„Südmark“) Judežev groše tega društva so sprejeli v zadnjem času: neka posestnica na Koroškem 200 kron in nek „Volksgenosse“ 200 kron; ljudska knjižnica v Trbižu 50 kron. — Celovski podružnici sta dne 8. t. m. imeli svoj občni zbor. Ženska podružnica je lani imela 1234 kron, možka 4155 kron dohodkov. Načelnikom je zopet izvoljen pl. Maks Burger. Ta mož je nedavno prevzel mesto „Verwaltungs Rath“-a planinske rudarske družbe z 8000 gld. plače! Koliko je ravno ta družba škodovala ljudstvu, tudi nemškemu, je sploh znano. Na Koroškem je uničena prej tako čvrsta železna obrt in na tisoče delavcev je moralo vsled tega zapustiti deželo. In vendar je dobro plačani upravni svetovalec te družbe načelnik društva, ki pravi, da hoče varovati nemštvo. Živela taka doslednost!! Gospo Knapič, ki je prej bila načelnica ženski podružnici, so čisto izbacili iz odbora! Zakaj?! Tudi njen mož ni več v odboru, zato pa sin, Knapič ml., ki je, če smo prav poučeni, — c. kr. sodnijski avskultant! Takemu se res prav posebej podá odborniško mesto „Südmarke“! Imenovani g. Oton Knapič je nedavno tega odpadel od katoliške cerkve, na to bil imenovan za c. kr. avskultanta, a sedaj je prevzel mesto v odboru „Südmarke“! Kaj bi se neki zgodilo, ko bi, recimo, kak slovenski sodnijski uradnik prestopil h pravoslavju in prejel odborniško mesto v kakem slovenskem društvu?!

(Osebné novíce.) Nadučitelj g. J. Socher v Melvičah je imenovan za nadučitelja Podkloštom. — Do 6. aprila je razpisano mesto šolskega voditelja v Melvičah. Zahteva se znanje slovensčine. — Mil. g. knezoškof se je dne 19. t. m. povrnil od škofovskega posvetovanja na Dunaju. — V celovškem uršulinskem samostanu je dne 17. marca umrla č. sestra Posnak, stara 40 let. Porodila se je v Slovenski Bistrici. N. p. v m.!

(Umrl) je dne 16. marca zjutraj v Pečnici č. g. Ant. Oblak, vpokojeni župnik gozdanjski. Pokojnik se je porodil dne 11. jan. 1831 v Moravčah na Kranjskem, bil v mašnika posvečen dne 27. jul. 1856. N. p. v m.!

(Stare poštné vrednotnice) in sicer: dopisnice, znamke itd. se morejo rabiti še do dne 30. septembra t. l. Izvzete so pa od tega stare poštné nakaznice in spremnice.

(Romanje v Rim) je sedaj zagotovljeno in določeno. V Ljubljani je oglašeni 380 romarjev, a pridružijo se še Goričani. Dan odhoda je v ponedeljek po beli nedelji, 23. aprila. Dne 25. na večer dospemo v Rim. Obiski cerkvâ za odpustke so z dovoljenjem skrčeni na tri (namesto 10). Ostanemo v Rimu pet do šest dni, da obiščemo cerkve, grobove, katakombe in se poklonimo svetemu Očetu. Kdor bo hotel ostati še dalje, bo lahko sam ali s tovariši ostal. Vozni listki so veljavni 45 dni. Nazaj ne pojdemo vsi skupno, ampak ali posamezno ali po skupinah, kakor bo kdo hotel. Pot je določena: Rim-Florenca-Bologna-Padu-Maistre - (Benetke) Cormons-Ljubljana. Romanje v tretjem razredu bo stalo od 60 do 70 gld. Ako bi nekateri hoteli iz Rima iti še dalje v Neapel in Pompeji, bodo dobili v Rimu listek za znižano ceno. — Kdor hoče romati v Rim, naj pošlje vsaj do 27. marca denar za vožnjo: za III. razred 25 gld., za II. razred pa 42 gld. Kdor se ne oglasi za gotovo do 27. marca, zanj ne moremo preskrbeti v Rimu stanovanja, in si ga bo moral iskati sam. Kdor se ne oglasi do 5. aprila, njemu sploh ne moremo zagotoviti tudi ne znižane vožnje. Denar naj se pošilja pod naslovom: dr. Koren, kanonik, Ljubljana.

(Drobiž.) Zveza nemških, ogerskih in avstrijskih čebelarjev ima svoj letošnji 45. občni zbor v Celovcu od 12. do 17. avgusta. — Cesar je potrdil od deželnega zbora sklenjeni zakon o zlaganju kmetijskih zemljišč in o razdelitvi skupnih zemljišč. — Dasi smo sredi posta, je v Celovcu vsako nedeljo po več plesov. Znamenje časa! — O binokostih bo v Celovcu koroški „Sängerbundesfest“. To bo zopet „hajlanja“!

Iz slovanskega sveta.

(Odlikovanje.) Poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je dobil od našega presv. cesarja „častno znamenje za umetnost in znanstvo“; to je najvišje odlikovanje v naši državi za učenjake, pesnike in umetnike. Odkar je bilo to odlikovanje ustanovljeno, dobila sta ga že dva Poljaka (Matejko in Malecki) in dva Čeha (Randa in Tomek.)

(Tisočletnica združene kraljevine) mislijo letos obhajati Hrvati. Prvi vladar, kralj hrvat-

skega ozemlja (južnega Ogerskega, Štajerskega, Kranjskega, Primorskega, Hrvatskega, Bosne, Hercegovine in Dalmacije), Tomislav, je bil sicer od papeža kronan še-le l. 925., a kraljevski naslov je sprejel že l. 900. in kot kralj je bil pripoznan od vseh sosednih vladarjev. Da bode ta slovesnost, če sploh bode, samo zasebna, za to bodeta že skrbeli obe naši vladi: avstrijska in mažarska.

(V Petrogradu so se avstrijski Nemci s svojo slikarsko razstavo osramotili.) Kakor poročajo ruski listi, je bil dunajski oddelek petrogradske razstave najslabši. Gospodje, ki poznajo Ruse samo iz smešnic časnika „Kikeriki“ in Rusijo samo iz uvodnih člankov židovske „Neue Freie Presse“, so si bržkone mislili, da je za Ruse vse dobro. In tako so na petrogradsko razstavo poslali svoje Friedlaendre in Seligmane in kakor se vsi ti šušmarji imenujejo, misleč, da bodo Rusi njih izdelke občudovali in da bodo naredili dober „kšeft“. 216 števil je štel njihov oddelek, a samo dvajset je bilo kaj prida. Njih razstava se je žalostno končala in njihove umetniške težnje v avstrijski državi so pred Rusijo na dolga leta osramočene. — K temu pristavljamo, da se je razstava Poljakov, Čehov in Hrvatov obnesla prav častno.

(Rodoljubna požrtvovalnost.) Poljski list „Teká“ poroča o tem-le ginljivem izgledu rodoljubne požrtvovalnosti: „Za ustanovitev poljske šole v Biati so nabirali celó mali otroci denar; pritrigovali so si od ust slaščice in véasih tudi kruh. Znan je slučaj, da je hčerka neke postrežnice prodajala lupine od krompirja (vsakdanje svoje hrane), da bi mogla vsak teden oddati dva noviča upravništvu „Malega Swiatka“, ki je denar nabiralo.“

(Ruski izdajatelj in zalagatelj) knjig, † J. T. Pavlenkov, je v oporoki zapustil 100.000 rubljev za ustanovitev 2000 ljudskih knjižnic in v druge dobrodelne namene. 2000 ljudskih knjižnic, stotisoče knjig razširjenih med ljudstvom, bode gotovo trajen spomenik blagega, rajnega moža.

(Zborovanje „Ostmarkenvereina“ v Berolinu.) Kar je za naše kraje „Südmark“, to je za poljske kraje na Nemškem „Ostmarkenverein“. Pred kratkim je to društvo imelo v Berolinu svoje zborovanje, na katerem se je neki major Tiedeman pritoževal, da pruska vlada premalo strogo postopa proti Poljakom. (!) Pozival je torej vlado, da naj bolj odločno postopa proti Poljakom, s katerimi je dozdej ravnala „v rokavicah“. Stvar poljska je bojda v zadnjem času na Nemškem tako napredovala, da je treba zoper njo postopati z vsemi pripomočki.

(V pomoč Slovakom.) Moravski državni deželni poslanec, Jož. Svozil in dr. Pavel Vyehodil, ravnatelj benediktinske tiskarne v Brnu, razpošiljata češkemu národu oglas, v katerem se pravi, da se bode ustanovilo društvo „Lúdova knižnice“, katere namen bode izdajati knjige in časopise za slovaško ljudstvo, ki je od Mažarov toliko stiskano in zatirano. —an.

Križem sveta.

(Vojska v južni Afriki.) Angleži so že teden dni v Bloemfonteinu, glavnem mestu Oranje države. Buri jim tu niso delali mnogo preglavic, ker so že šli na transvaalsko mejo, samo 300 Burov si je dovolilo šalo, da je celi dan zadrževalo 40.000 Angležev. Južnoafriški republikli sta poslali lordu Salisburyju brzojavko, s katero predlagata, naj se sklene mir pod pogoji, katerim morejo pritrđiti Buri. Buri so že naprej vedeli, kak bode angleški odgovor, a so poslali Angležem to brzojavko, da dokažejo z angleškim odgovorom velevlastim, kaj namerava angleška vlada z usodo južnoafriških republik. Anglija noče mirovati, dokler Angleži ne pridejo v Pretorijo. Potem bode sklepala mir pod svojimi lastnimi pogoji, ker se je odločila, da si zagotovi neovržno nadvladje Angleške nad obema republikama.

(106 let starosti) je doživela v Lvovu Marija Mankovska, posestnica; porodila se je l. 1794. in je bila dvakrat omožena. Rajna je zapustila že sivega sina, hčere, vnuke, pravnuke in prapravnike.

(Slovaški piskrovezci — nemštvu nevarni.) Mestni svetovalec v Opavi, ključarski mojster Zirbs, je v seji predlagal, naj občina prepové slovaškim piskrovezcem v mestu njihovo rokodelstvo, ker je bojda vsled njih klicanja „hrnce dráhovat, okna spravit“ v nevarnosti nemški značaj mesta Opave. Župan pa je skrbnega in modrega mestnega očeta poučil, da ta prepoved ne spada v delokrog občine.

(Mladi hudodelci na Avstrijskem.) Statistični podatki dokazujejo, da je število mladih hudodelcev na Avstrijskem vsako leto večje. Mladih hudodelcev v Avstriji je bilo: l. 1881. v starosti 11 do 14 let 460 in od 14 do 20 let 5405. Leta 1892. od 11. do 14. leta 803 in od 14. do 20. leta 6238. Leta 1894. od 11. do 14. leta 826 in od 14. do 20. leta 6378. Kaj je temu vzrok? Slaba vzgoja, slabo berilo in slabe brezverske družbene razmere.

Priporočilo. Bukvarna „Styria“ v Gradcu je izdala tudi letos jako lepo spominsko podobo za prvo sv. obhajilo. Podoba predstavlja Mater Božjo na prestolu od slikarja Bernatza. Podoba se dobi tudi s slovenskim besedilom in jo moremo le toplo priporočiti gg. katehetom. Komad stane 16 v.

„Česar se Janezek ne nauči, se tudi Janez ne bode naučil,“ je tudi v nasprotnem smislu resnično. Čemur se je Janezek priučil, tega Janez ne bode opustil. Naj bi toraj vsi stariši dobro premislili, kako prekoristno bi bilo, da bi pripravljali svojim otrokom tako kavo, ki ustreza njihovu telesnemu razvoju, ter pomirja, redi in krepi njihove živce, ki se zlasti v šoli preveč napenjajo. Vsak zdravnik dandanes potrjuje, da je najzdravilnejša jutranja in popoldanska pijača za našo deco — čista, močna Kathreiner-Kneippova sladna kava, katero radi njenega priljubljenega kavinega duha prav radi pijejo. Cvetočia unanost in utrjeno zdravje so njene posledice. Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobi povsod, toda nikoli se ne sme prodajati na vago, in pristno se dobi le v znanih Kathreinerjevih zavojih.

Naša gospodarska organizacija.

Bekštanjnska posojilnica v Ločah je lani, t. j. v svojem štirinajstem upravnem letu, imela denarnega prometa 484.159 K 40 v. Pristopilo je na novo 31 zadružnikov, izstopilo pa 9, in je koncem leta ostalo 461 zadružnikov. Posodilo se je na novo 31 zadružnikom, 32 zadružnikov je posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je 323, ki dolgujejo 194.294 kron 64 v, ali povprek 620 K 10 v. — Hranilnih vlog se je vložilo 83.131 K 30 v, vzdignilo 44.705 kron 60 v, ostalo 224.488 K 98 v. Čistega dobička je bilo 2.678 K 42 v. Načelstvo dobi odškodnine 800 K, za dobre namene se je dalo 200 K. Ostanek se pridene rezervnemu zakladu, ki je narastel na 12.175 K 46 v. Rentni davek plačuje posojilnica. Dalo se je požarni bramb v Ločah in Bačah vsaki 50 K, in za ustanovitev živinorejske zadruge 100 K.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu je imelo l. 1899. denarnega prometa 259.797 gld. 23 kr. Med letom je vstopilo 45 udov, izstopilo jih je 28, tako da jih je sedaj 472, kateri imajo v deležih z obrestmi vred 6679 gld. 86 kr. Hranilnih vlog se je sprejelo 77.561 gld. 31 kr., izplačalo pa 51.206 gld. 32 kr. Vse vloge znašajo 236.459 gld. 88 kr. Novih posojil se je dalo 39.714 gld. 61 kr. Vrnilo se je posojil 16.273 gld. 98 kr. Stanje vseh posojil z zaostalimi obrestmi vred je 226.718 gld. 60 kr. Čistega dobička je bilo 394 gld., rezervni fond je narastel na 5885 gld. 61 kr.

Gospodarske stvari.

(Kislo zelje — zdravilno sredstvo.) Kdor ne prenese kislega zelja, ta nima želodca v redu. Kislega zelja se sné v naših hišah dosti, ali njegova zdravilna moč ni še popolnoma dobro znana. Kislo zelje moremo rabiti znotraj in zunaj. Želodec se po njem krepi, a ni svetovati veliko kislega zelja naenkrat jesti, ali večkrat in manj. Zdravilno moč ima tudi zelnica, katera popravlja bolni želodec. Zdravljenje z zelnico bode menda marsikdo poznal, posebno tisti, ki rad preveč gleda v kozarec. Glaž zelnice pijanega človeka popolnoma strezni. V južnih krajih, kakor n. pr. na Srbskem, prodaja se v gostilnah po veselica zelnica ravno tako kakor vino, in za enako ceno. Kdor zavživa zjutraj na tešče dve žlici zelnice, okrepi si s tem želodec. Od zunaj je kislo zelje za gnoječe rane, glavobol in bolečine v ušesih. Veliko slučajev je, da so se bolniki s kislim zeljem ozdravili. Sevêda moramo imeti kislo zelje doma pripravljeno in ne sme biti preveč osoljeno. Obkladki, namočeni v zelnici, pospešujejo gnojenje ran in manjšajo bolečine. —an.

(Ne ubijajte krtov!) Mnogi kmetje misljo, da krt s svojim rovanjem in brskanjem več škode napravi, nego s požiranjem ogreev in drugega mrčesa dobička dá. A v tem oziru se zeló motijo. Krtova hrana so samo podjedi, ogrci in drugi mrčes, ki požira korenice rastlin. V enem dnevu sné krt toliko mrčesa, kolikor sam tehta. Njegov tek je toraj velik. Neki kmet je osejal svet, 4 merice (škafce) velik, s sladkorno peso. Pesa je sicer vzkalila, ali v kratkem je povenila; moral je tedaj začeti znova. Dal je na njivo 15 krtov in pustil jih je 2 dni na nji gospodariti, potem je njivo znova zoral, osejal in imel je najboljšo letino. Angleški vrtnarji kupujejo iz francoskega tisoče živih krtov in jih dajejo na svoje vrte, da bi vrte osnažili od raznega mrčesa. Če pomislimo, da se ptice danes v mnogih krajih na Laškem, južnem Tirolskem in drugje kupoma uničujejo, je potrebno, da varujemo dobrega uničevalca škodljivega mrčesa, kakoršen je krt. Res je, da veliko ruje in brska, ali on se sam preseli z njive, na kateri ne dobi ničesar več za svoj zmiraj lačni želodec. —an.

Loterijske številke od 17. marca 1900.

Gradec 59 14 31 28 61
Dunaj 55 53 17 64 22

Tržne cene. V Celovcu, dné 8. marca.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	70	13	37	— konjev
rž . . .	8	55	10	68	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	98 vprežnih volov
oves . . .	4	70	5	87	38 juncev
turšica . . .	7	60	9	50	71 krav
pšeno . . .	15	—	18	75	— telic
fižol . . .	—	—	—	—	7 pitanih svinj
krompir . . .	2	—	3	24	418 prascev
leča . . .	—	—	—	—	
grah . . .	14	—	17	50	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 240 K do 288 K, krave po 80 K do 280 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 50 v do 5 K — v, kisló seno po 3 K — v do 4 K 20 v, slama po 2 K 80 v do 3 K 40 v.

Promet je bil srednji, kupčija mlačna. Sena in slam se je veliko pripeljalo. Na živinski trg se je mnogo prignalo, kupčija je bila srednja.

Velikovec, dné 14. marca 1900: Prignali so: 2 bika, 342 volov, 128 krav, 14 telic, 5 telet, 68 ovac, 2 kozi, 74 živih in 12 zaklanih svinj. Cena pitanih volov 58 do 62 K, tovornih volov 50 do 58 K metriški cent žive vage.

Promet je bil dober, prišli so kupci iz Tirolskega in mesarji iz Celovca. Pitane ovce so bile vse prodane, s svinjami je bilo malo prometa.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Velikovecu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj XI. redni občni zbor v sredo dné 28. marca t. l. ob 1. uri popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. Predložitev in potrjenje računa za l. 1899. 2. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Razni nasveti. — Opomba: V slučaju, da bi občni zbor ob 1. uri popoldne ne bil sklepčen, vrši se ob 2. uri popoldne isti dan drugi občni zbor na istem mestu in z istim vspešdom, ter se bo sklepalo brez ozira na število navzočih udov. Načelnstvo.

NAZNANILA.

Javna zahvala.

Ker zaradi mnoge udeležbe pri pogrebu naše 78 let stare, od vseh ljubljene matere

Marije Wutti

dné 6. marca 1900 ni bilo mogoče se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem osebno zahvaliti, se podpisani hvaležni sinovi tem potom velečastitim gg. duhovnom, slavnej požarneji brambi, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, za obiske in tolažbo v težki bolezni, za izkazano poslednjo čast pri pogrebu in za izraženo sočutje in sožalje nad grenko izgubo naše preljube matere najprisrčnejše zahvaljujemo.

Na Ločilu, dné 12. marca 1900.

Anton Wutti, c. in kr. stotnik v pok., Janez Wutti, Matija Wutti-Pajovec, kmet; sinovi.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil,

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovcu na Češkem.

P. n. čitatelje te anónce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. 100 iztisov velja 30 kr., po pošti prejetih 40 kr.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Dr. Alojzij Kraut,
odvetnik v Celovcu,
na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.
Uradne ure so od 1/2 9. do 12. ure zjutraj
in od 3. do 6. ure popoldne.
Ob nedeljah je pisarna zaprta.

Umetnijski zavod
za
slikarije na steklo.

B. Škarda
v Brnu.

Odlikovano osemkrat
s prvimi darili.

Poseben zavod
za slikana
cerkvena okna v
vsakem slogu in
vsaki izpeljavi.

Ceniki, proračuni, načrti in osnutki, kakor vsi strokovnjaški nasveti zastonj.

„Ich Ivan Teršelič, verantwortlicher Redacteur der Zeitschrift »Mir«, erkläre hiemit, daß ich die in der Nr. 2, Jahrgang 1900 des »Mir«, gegen Herrn Dr. Hans Angerer, Supplenten an der k. k. Staats-Oberrealschule in Klagenfurt, gerichteten Angriffe mit dem Ausdrücke des Bedauerns sie zugelassen zu haben, zurücknehme. Insbesondere erkläre ich, daß die Anwürfe, Dr. Hans Angerer verbreite in dem von ihm geleiteten Vereine »deutscher Jugendbund Südwacht« antiösterreichische Ideen und entfremde die Jugend, die solchen Erziehern übergeben sei, absichtlich dem Christenthume, auf Grund vollständig unrichtiger Mittheilungen erhoben wurden und thatsächlich ganz unbegründet sind.“

Klagenfurt, am 17. März 1900.

Ivan Teršelič.

Brady-jeve
želodčne kapljice
(prej Marijacejske želodčne kapljice)
pripravljene v lekarni „pri ogerskem kralju“
C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,
so starodavno in znano pomagilo, ki krepeča želodec pri slabih prebavi in želodčnih težavah.
Ena steklenica stane . . . 40 kr.
Dvojnata steklenica . . . 70 „
Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom C. Brady in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis C. Brady.
Želodčne kapljice lekarnarja C. Brady
(prej Marijacejske želodčne kapljice)
so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijacejske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady.
Posamezni deli so navedeni.
Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

C. in k. **tovarna za orgle**
dvorna
bratov **RIEGER**
v Krnovem (Jägerndorf)
avstr. Šlezija
izdeluje izvrstne in cene **cerkvene orgle.**